

KRONIKA

3-oji tarptautinė mokslinė konferencija „Švietimo politika ir kultūra: nuoseklios ir radiklios transformacijos“

Justina Garbauskaitė-Jakimovska

2016 metų spalio 21–22 dienomis Vilniaus universitete vyko tarptautinė mokslinė konferencija „Švietimo politika ir kultūra: nuoseklios ir radiklios transformacijos“, kurią bendradarbiaujant su Švietimo politikos centru ir Pedagogikos centru, organizavo Filosofijos fakulteto Edukologijos katedra. Mokslinė konferencija, organizuojama jau trečią kartą, buvo didžiausia pagal dalyvių skaičių ir konferencijoje dalyvaujančių pranešėjų iš užsienio šalių procentą. Konferencijoje pranešimus skaitė mokslininkai iš Suomijos, Italijos, Slovėnijos, Liuksemburgo, Rusijos, Izraelio, Bosnijos ir Hercegovinos, Bulgarijos, Didžiosios Britanijos, Lenkijos, Estijos, Latvijos ir, žinoma, Lietuvos universitetų ir švietimo politikos lauke veikiančių organizacijų. Konferencijos pranešėjai ir dalyviai buvo kviečiami aptarti šiuos su švietimo politika ir kultūra susijusius klausimus: globaliąsias ir lokaliąsias, socialines ir edukacines tendencijas, darančias įtaką švietimo politikos sprendimams; tarpkultūrinio, daugiakultūrinio ir etnokultūrinio ugdymo politiką; ugdymo įstaigų (mokyklos, universiteto ir kt.) kultūros pokyčius; pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo problemas ir iššūkius.

Konferenciją pradėjo profesorius iš Haifa universiteto Hananas Alexanderis pranešimu „Skirtumų pedagogika ir kitas liberalizmo veidas“ (*Pedagogy of Difference and the Other Face of Liberalism*). Pranešime aptarta Isaiaho Berliano įvairovės liberalizmo idėja, Martino Buberio dialoginė filosofija, Emanuelio Levino *kito* centrizmo etika. Pranešėjas teigė, kad, norėdamas nuoširdžiai save pažinti, asmuo privalo išmokti įtraukti tuos, kurie yra kitokie, ir tai daryti prasmingai – pasinerti į tradicijas, kurias yra paveldėjęs arba iš kurių yra pasirinkęs kildintis. Konferenciją pratęsė profesorė iš Londono universiteto koledžo Judith Suissa, jos skaitytame pranešime „Anarchistinis ugdymas ir socialinė viltis“ (*Anarchist Education and Social Hope*) kritikuotos Didžiojoje Britanijoje populiarėjančios „laisvosios mokyklos“, aptarta anarchistinė ugdymo ir socialinių pokyčių santykio koncepcija. J. Suissa teigė, kad perspektyva, kurioje socialinės ir politinės institucijos matomos kaip nuolat eksperimentuojančios ir besikeičiančios, gali užtikrinti prasmingą dominuojančių liberalių ir neoliberalių švietimo politikos tendencijų kritiką ir apginti ugdomąją socialinės vilties vertę. Pranešimą apie anar-

chizmą keitė Vytauto Didžiojo universiteto profesoriaus Gintauto Mažeikio mokymosi tarp priešingų polių tema. Pranešime „Mokymasis tarp priešingų polių: Hegelio „Dvasios istorija“ ir Deleuze'o „Tapsmas mažuma“ (*Learning Between Opposite Poles: Hegel's „History of the Spirit” and Deleuze's „Becoming Minor“*) pristatyta idėja, kad kritinio mąstymo ugdymas įmanomas mokant(is) per alternatyvas, pristatant priešingas kasdienybės ir istorijos tendencijas ir įvairias jų interpretacijas. Iškelta tapsmo mažuma idėja ir kvestionuotas ugdymo institucijų pasirengimas kurti mokymosi alternatyvas ir leisti įvairioms alternatyvoms koegzistuoti daugybiškai.

Po plenarinių pranešimų konferenciją pratęsė pranešimai sekcijose, buvo aptartos švietimo filosofinės ir moralinės dilemos bei jų atotrūkis nuo realybės, tarpkultūrinis ugdymas, marginalizacija, vizualumas ir medijos ugdant. Gvildentos aukštojo mokslo problemos, geros mokyklos priedais, kalbų mokymas, kintamos ugdymo paradigmos ir metodai, mokytojų rengimas ir neformalusis ugdymas. Sekcijose skaityti pranešimai išplėtė pranešėjų ir dalyvių supratimą apie vykstančias švietimo transformacijas, besirandančias naujas ugdymo formas, ateinančius naujus veikėjus ir būtinybę kritiškai vertinti šiuos pokyčius.

Pirmą konferencijos dieną daugiau dėmesio buvo skirta švietimo kultūros ir ugdymo filosofijos temoms. Antros dienos plenariniuose pranešimuose susitelkta į švietimo politikos ir administravimo klausimus. Tarptautinio žinių skatinimo centro Slovėnijoje ekspertas Sergijus Gabrscėkas pristatė NEPC (Švietimo politikos centrų tinklo) regione veikiančių mokyklų valdymą (*School Governance in the NEPC Region*). Pranešime apžvelgtos mokyklų

valdymo strategijos ir praktikos dešimtyje Švietimo politikos centrų tinklo regionų: Albanijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje, Kroatijoje, Lietuvoje, Makedonijoje, Moldovoje, Mongolijoje, Juodkalnijoje, Kosovo ir Rusijoje. Pristatyta lyginamoji ir kritinė bendrųjų valdymo modelių analizė, daugiausia dėmesio skirta vadovavimo pasiskirstymo, vadybos, finansavimo, partnerių įsitraukimo, atskaitomybės ir mokyklų direktorių vadovavimo stiliumi aspektams. S. Gabrscėką keitė kitas švietimo politikos ekspertas, Švietimo politikos centrų tinklo veikloje dalyvaujantis Vilniaus universiteto profesorius Rimantas Želvys. Profesoriaus skaitytas pranešimas „PISA fenomenas: daugybė tarptautinio moksleivių pasiekimų vertinimo veidų“ (*The PISA Phenomenon: The Many Faces of the International Student Assessment*) išprovokavo bene daugiausiai kitų konferencijos dalyvių diskusijų. Pranešime aptarti moksleivių pasiekimų vertinimo programos aspektai ir galimos skirtingos jų interpretacijos, paplitusios įvairiose interesų grupėse. Į PISA tyrimą pasiūlyta pažvelgti kaip į globalizacijos simbolį, neoliberalios ideologijos švietime įsigalėjimą, metodologinę kontroversiją, tyrimų duomenų bazę ir kt. Diskusijas apie tarptautinius tyrimus ir moksleivių pasiekimų matavimą keitė pranešimas mokyklos kaitos tema. „Nauji dalykai išbluko, kol geri dalykai išliko“ (*New Things Faded While Good Things Endured: Primary School Teachers' Reflections on the Changing Material Landscapes of Education*) teigė profesorius iš Liuksemburgo universiteto Frederikas Hermanas. F. Hermanas apžvelgė „klasių biografijas“, remdamasis devynių pradinių klasių mokytojų, dirbusių 1960–2015 metais Belgijoje, pasakojimais apie klasių materialinių

išteklių, architektų sprendimų, išdėstymo kaitą. Pranešimui pasitelkta vaizdinė medžiaga, istorikų išvalgos apie skirtingus istorijos ir valstybių raidos etapus ir jų atspindį klasėse, kuriose ugdomi pradinė klasių mokiniai.

Konferenciją pratęsė dalyvių pranešimai sekcijose, kur aptarti švietimo reformų padariniai, socializacija ir tarpkultūrinis mokymasis bei identiteto išlaikymas ir (ar) transformavimasis, ugdytas šeimoje, suaugusiųjų ugdymo tendencijos. Čia taip pat vyko prasmingos ir įkvepiančios diskusijos.

Konferencijos organizatorių iškeltas tikslas su tarptautine akademine bendruomene aptarti švietimo politikos ir kultūros transformacijas buvo pasiektas. Į konferenciją susirinkę tyrėjai, praktikai, studentai, švietimo administratoriai, mokytojai ir kt. aktyviai įsitraukė į diskusijas, ieškojo atsakymų į skirtingas sritis ir skirtingus veikėjus liečiančias problemas ir svarstė galimybes mokslininkų išvalgas ir atradimus dažniau pritaikyti praktiškai ir bent iš dalies kylančius iššūkius atliepti ne tik apie juos rašant ir kalbant, bet ir formuojant bei įgyvendinant švietimo politiką.